

**Borås Stads samverkan
med externa parter
kring barn och unga**

Stadsrevisionen. Borås

Rapportsammandrag

2020-02-17

20
20

Borås Stads samverkan med externa parter kring barn och unga

BDO har på uppdrag av Stadsrevisionen i Borås Stad genomfört en granskning av samverkan med externa parter kring barn och unga. Granskningen omfattar Kommunstyrelsen, Fritids och folkhälsonämnden, Individ och familjeomsorgsnämnden, Förskolenämnden, Grundskolenämnden, Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden och Sociala omsorgsnämnden. Därutöver har följande aktörer bidragit med information till granskningen; ett urval i kommunen verksamma fristående skolor, Västra Götalandsregionen, Polisen och de kommunala bostadsbolagen AB Bostäder, Fristadbostäder AB, Viskaforshem AB, AB Sandhultsbostäder och AB Toarpshus.

Syftet med granskningen är att med utgångspunkt i lagstiftning, allmänna råd och lokala styrdokument, bedöma om kommunens samverkan kring barn och unga i åldern 0–20 år med externa aktörer är ändamålsenlig.

Styrande dokument, mål och riktlinjer

Den samverkan som granskats mellan interna och externa aktörer så som socialtjänst, skola, Västra Götalandsregionen och Polisen är överlag tillfredsställande. Granskningen visar dock brister i vissa delar så som gällande närvaro, mandat och sekretess. Granskningen visar att det inte är samverkan i sig som är utmaningen, utan i vilken grad kommunen tagit ställning till huruvida de insatser som genomförs är tillräckliga för det egna ansvaret, innan man går in i samverkan.

Iakttagelserna ovan pekar mot att det finns ändamålsenliga styrande dokument med mål, riktlinjer och rutiner som regelbundet följs upp och revideras i de områden där samverkan med externa parter är etablerad. Däremot saknas en tydlig målbild för vad samverkan ska leda till eller hur den kompletterar nämndernas respektive kärnverksamheter på bästa sätt.

Samverkan ska fungera som en stödprocess till kärnverksamheten. Det är oklart vem i Borås Stad som förväntas identifiera de processer där samverkan kan och bör ske. Ett sådant uppdrag borde strategiskt ligga nära dem som fastställer vad kärnprocessen ska innehålla, hur det ska genomföras, och hur samverkan kan bli en stödprocess till kärnprocessen, dvs den ordinarie verksamheten. Ett sådant arbete på Kommunstyrelse- och nämndnivå skulle med fördel kunna utvecklas.

Vad gäller samverkan med externa parter visar granskningen att det inte genomförs en kontinuerlig uppföljning, utvärdering och återrapportering till Kommunstyrelsen rörande resultat och effekter av arbetet med eventuella åtgärder som följd. Kommunstyrelsens roll vad gäller samordning av samverkan i syfte att öka effektivitet och effekthemtagning kan stärkas. BDO menar att formuleringar i reglementen kring Kommunstyrelsens övergripande roll för att samordna samverkan bör förtydligas. Detta så att samverkan kan leda till stärkta förutsättningar som kompletterar respektive nämnds grund/kärnverksamhet.

Kommunens samverkan genomförs exempelvis i syfte att kompensera för de organisatoriska mellanrum som uppstår mellan förvaltningarnas uppdrag och mandat. BDO vill peka på att det finns en risk att samverkan i sig får växa som ett sätt att lösa organisatoriska mellanrum snarare än att uppdragen i sig anpassas bättre till helheten. BDO ser att det kan finnas en möjlighet att med en översyn av fördelning av dessa uppdrag och mandat kunna minska de organisatoriska mellanrummen och därmed också minska behovet av samverkan.

Organisation för samverkan med externa parter

Den samverkan som granskats består av flera olika samverkansorgan och strukturer. Överlag har berörda nämnders granskade samverkan med externa parter en tydlig och ändamålsenlig styrning, ansvarsfördelning och samsyn. Organisering av den samverkan som bedrivs kan ses som funktionell utifrån de behov som lyfts. Samtidigt finns synpunkter på vad som samverkas kring, när i tiden och hur väl de granskade nämnderna tar ansvar.

Trots uttalade strategier saknas ett gemensamt arbete mellan de mjuka nämnderna om samverkan med externa parter kring barn och unga. Nämnderna bör lägga den gemensamma kartan tillsammans för att säkra att kärnprocesserna gör det de ska för att minska barns utsatthet – en del i att genomföra samordnade tidiga insatser är att varje aktör genomför sitt uppdrag i ett tidigt skede. En samverkan kan med fördel utvecklas där nämnderna tillsammans tar fram mål och riktlinjer för samverkan med externa parter på mer generell nivå, som regelbundet skulle kunna följas upp och revideras.

Granskningen visar att det förekommer nytänkande i samverkan men att återkoppling till kärnverksamheten brister. I samverkan möts kompetenser och professioner kring frågor på ett nytt sätt vilket kan innebära smarta lösningar, lärande och utveckling. Men det saknas systematik

kring hur sådana innovativa processer eller lärande ska fungera. Detta kan leda till att effektiviseringsmöjligheter och utvecklingspotential inte tas tillvara.

BDO menar att det kan vara ett problem för barn och unga att skolnämnderna inte har tydliga riktlinjer för hur, om vad och när friskolor ska innefattas i samverkan för att säkra upp rätten till en väl fungerande skolgång för alla kommunens barn och unga.

Borås Stads insatser inom området

Det är oklart vad som ingår i Borås Stads portfölj av insatser, vilken reell förändring som förväntas åstadkommas, för vem eller när. Det är också oklart vilka insatser och åtgärder som finns att tillgå för att möta barns utveckling. Små insatser redan i tidiga åldrar kan öka barnets motståndskraft på ett helt annat sätt än de insatser som kan genomföras i senare åldrar.

Att satsa mer på kärnverksamheten skulle kunna minska behovet av att samverka vid insatser och åtgärder kring barn och unga. Detta eftersom behoven sannolikt skulle se annorlunda ut. Att genomföra insatser som stärker barns förutsättningar att vara i skolan och klara kunskapskraven kan vara en sådan insats (god kvalitet i kärnverksamheten). Att också stötta föräldrar och tillse att alla barn har ett omhändertagande dygnet runt kan vara en annan.

Resurser och ekonomistyrningsprinciper

Granskningen visar att ekonomistyrning kopplat till samverkan samt insatser/åtgärder kan förbättras.

Det är tydligt att Borås stad har möjligheter att skärpa övergripande samordning och prioritering även vad gäller resursfördelning och samverkan i syfte att kunna genomföra insatser och åtgärder där de gör som mest nytta för barn och unga. Att möta barnen tidigt i deras väg mot utsatthet är ett sätt att investera i barns framtid. Detta borde kunna möjliggöras genom t.ex. en budget för barn och unga som omfattar en mandatperiod eller dylikt.

Nämndövergripande behovsanalys kring samverkan kopplat till de strategier som finns i målbild 2025 borde kunna ske på politisk nivå inför varje budgetprocess – för att prioritera kostnader för kärnverksamhet respektive samverkan så att insatser kan göras där de får mest effekt till lägsta kostnad. Man måste se nyttan i tidiga samordnade insatser trots för stunden ökade kostnader. BDO kan ana att kommunen balanserar mellan prioritering på kort och lång sikt. Höga kostnader för utsatta barn står idag emot

behovet av att stärka de olika nämndernas kärnverksamheter, men också emot möjligheten att satsa mer på förebyggande arbete i syfte att minska framtida barns utsatthet och därtill kopplade kostnader.

En samlad budgetprocess för mandatperioden skulle kunna möjliggöra satsningar på förebyggande och samordnade tidiga insatser. Detta skulle i så fall kunna ske på ett kommungemensamt sätt i samverkan med externa parter kring barn och unga 0–20 år.

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen